

ΑΠΟΛΙΓΝΙΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΔΙΚΑΙΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Η Επιστημονική Επιτροπή των Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργών του ΤΕΕ εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις για την απόφαση του πρόωρου τερματισμού της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, γνωστή ως πρόωρη απολιγνιτοποίηση, για τους ακόλουθους λόγους :

1. Επρεπε να προηγηθεί εκτενής δημόσιος διάλογος και ουσιαστική μελέτη όπως επιβάλλεται για ένα τόσο σοβαρό, στρατηγικής σημασίας για τη χώρα θέμα, χωρίς μάλιστα να επιβάλλεται από διεθνείς υποχρεώσεις ή συνθήκες. Για παράδειγμα δεν εκτιμήθηκε και δεν προβλέφθηκε επί της ουσίας ο τρόπος της δίκαιης μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών της Ελλάδας (Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας και Δήμος Μεγαλόπολης). Με την πρόωρη απολιγνιτοποίηση, η Θερμική Παραγωγή, δηλαδή το μεγαλύτερο τμήμα της ενέργειας βάσης, που είναι ο κρίσιμος παράγοντας για την εύρυθμη λειτουργία του Ηλεκτρικού συστήματος της χώρας αλλά και την ασφάλεια εφοδιασμού και τη λειτουργία της, θα είναι εκτεθειμένο στις διεθνείς τιμές του Φ.Α και στα γεωπολιτικά δεδομένα.

2. Το εξαγγελθέν και ψηφισθέν master-plan τελικά απορρίφθηκε πρόσφατα από τις Περιφερειακές Αρχές στις δύο θιγόμενες περιοχές, διότι δεν έγιναν δεκτές, ούτε συζητήθηκαν οι προτάσεις των τοπικών φορέων και της κοινωνίας, επειδή:

- Δεν προκύπτει συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών, παραγωγικών φορέων, τοπικής αυτοδιοίκησης. Ακόμα και το μοντέλο διακυβέρνησης δεν έχει αποσαφηνισθεί, ενώ ήδη έχουν περάσει 19 μήνες και έχουν χαθεί πάνω από 2500 άμεσες θέσεις εργασίας. Απουσιάζει ο χρονικός και ο χωρικός προσδιορισμός των νέων θέσεων εργασίας.

- Από το master plan απουσιάζουν χαρακτηριστικά οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι μικρότερης κλίμακας επενδύσεις, οι οποίες είναι πιο αποτελεσματικές στην εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών στην ομαλή και δίκαιη μετάβαση της περιοχής τους, καθώς επίσης και οι δημόσιοι φορείς από τις εμβληματικές επενδύσεις.

-Τα δεσμευμένα κονδύλια από την ΕΕ, είναι πολύ λίγα για μία σωστή και δίκαιη μετάβαση, μόλις που ξεπερνούν τα 700 εκ. ευρώ, πολύ χαμηλότερο από τα 5 δις. της εξαγγελθείσας "μόχλευσης" και θα πρέπει να δεσμευθεί η περιοχή και ο Ελληνικός λαός με νέα δάνεια.

3. Στα θέματα του χωρικού σχεδιασμού δεν φαίνεται να υπάρχει ετοιμότητα. Παρουσιάζονται Ζώνες Απολιγνιτοποίησης, οι οποίες δεν έχουν θεσμοθετηθεί ακόμη, χωρίς ανάλυση των υφιστάμενων και εν δυνάμει χρήσεων, δεδομένου ότι απαιτείται η έγκριση αναθεωρημένου χωροταξικού σχεδίου (Δ. Μακεδονία), που θα δώσει και τις κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση.

Η ΔΕΗ βάσει του ΚΜΛΕ είναι απολύτως υπεύθυνη για τις αποκαταστάσεις. Έχουν εξαγγελθεί από τη ΔΕΗ πάνω από 2,5 GW Φ/Β πάρκα, τα οποία θα απαιτήσουν στο μέλλον δέσμευση πέραν των 60.000 στρ. οριζοντίων εκτάσεων, ουσιαστικά αποστερώντας τη γεωργική χρήση και όχι μόνο, των ζωνών αποκατάστασης.

Με βάση τα παραπάνω:

-Οι περιοχές χρειάζονται ένα πραγματικό σχέδιο, με αναπτυξιακή στρατηγική, χωρικό προσδιορισμό, ειδικούς συντελεστές, κλάδους προτεραιότητας και χρονισμό των αναπτυξιακών εργαλείων

-Για τη δίκαιη μετάβαση απαιτούνται άμεσες και βραχυπρόθεσμες δράσεις, καθώς ήδη υπάρχουν άνθρωποι που καθημερινά χάνουν τη δουλειά τους και μεσοπρόθεσμες αναπτυξιακές δράσεις στο

πλαίσιο του ολοκληρωμένου χωρικού αναπτυξιακού σχεδιασμού, με την προϋπόθεση ενός τοπικού συμμετοχικού σχήματος διακυβέρνησης, με τη ΔΕΗ να παίζει σημαντικό ρόλο.

-Άμεση προτεραιότητα αποτελούν οι δημόσιες επενδύσεις ,όπως και η χρηματοδοτική στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας , της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμών και τοπικών μονάδων σε σχέση με τις ΑΠΕ, που θα εγκατασταθούν.

-Για την επιβαλλόμενη συμβολή της χώρας στην επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας και τη συμμόρφωση, χωρίς απόκλιση από τις σχετικές πολιτικές και στόχους της Ε.Ε, επιβάλλεται η εξάντληση των περιθωρίων αξιοποίησης του εγχώριου πόρου, του λιγνίτη, με μελέτη και λήψη μέτρων (όπως αν χρειασθεί κατακράτηση του CO₂), για παραγωγή από τις πλέον σύγχρονες λιγνιτικές μονάδες, με ανταγωνιστικό κόστος και σε κατάλληλη ποσότητα, για την τήρηση των περιβαλλοντικών στόχων, αλλά επαρκή για την αποφυγή των προβλημάτων από την αποκλειστική χρήση του φ.α. Θεωρούμε δεδομένη τη συνέχιση της λειτουργίας της νέας υπό ανέγερση μονάδας ΠΤΟΛΝ,συμμετοχή στο μίγμα του σύγχρονου σταθμού ΑΗΣ Μελίτης και εφεδρικά του υπό αναβάθμισηΑΗΣ ΑΔ-5, ώστε η τελική τους συμμετοχή στο ετήσιο μίγμα να φθάνει τις 7.0-9.0 TWh από τις >52 TWh τελικής κατανάλωση και για λόγους ενεργειακής ασφάλειας της χώρας Με τροφοδοσία φθηνού Βιομηχανικού ρεύματος, που απαλλάσσεται ουσιαστικά από τους φόρους CO₂.

-Να προβλεφθεί η αξιοποίηση του λιγνίτη σε εξωηλεκτρικές χρήσεις, καθώς ο λιγνίτης αποτελεί ένα εθνικό στρατηγικό απόθεμα.(αεριοποίηση, χουμικά προϊόντα κλπ)

-Να βρεθεί βιώσιμη λύση για την λειτουργία των τηλεθερμάνσεων, λαμβάνοντας υπόψη το κριτήριο της βιώσιμης ανάπτυξης, το οποίο μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα στη χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκούς Πόρους.

-Να υπάρξει σχεδιασμός και πρόβλεψη για τη μη περαιτέρω επιβάρυνση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας για τον Ελληνικό λαό και τη Βιομηχανία.

-Να χαρακτηριστεί το εγχείρημα της απολιγνιτοποίησης ως μια στρατηγική επένδυση, όπως ορίζεται στο Ν. 4608/2019, ώστε να επιλυθούν ζητήματα που προκύπτουν ως προς τα κίνητρα και τα χρονοδιαγράμματα του σχεδιασμού.

- Σε βάθος χρόνου και μετά το σταδιακό κλείσιμο δραστηριοτήτων , να αξιοποιηθεί η τεχνογνωσία των Μηχανικών Μεταλλείων (και λοιπών Ειδικοτήτων μηχανικών της ΔΕΗ) στην διαχείριση και εκμετάλλευση μεταλλείων, σε σχετικές με το αντικείμενο κρατικές υπηρεσίες και το “reskilling” των ιδιωτών Μηχανικών να πραγματοποιηθεί υπό την αιγίδα του ΤΕΕ.

Ενόψει των ανωτέρω καλούμε την κυβέρνηση και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να επανεξετάσουν την απόφαση για την πρόωρη απολιγνιτοποίηση και τη Διοίκηση της ΔΕΗ να λάβει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την αξιοποίηση του λιγνίτη και την αποκατάσταση των εδαφών.

Προτείνεται η σύσταση μόνιμης ομάδας εργασίας από το ΤΕΕ για την απολιγνιτοποίηση-δίκαιη μετάβαση.